Apie seriją „Lietuvos valsčiai“

„Versmės“ leidykla nuo veiklos pradžios 1994-aisiais rengia ir leidžia lokalinių monografijų seriją „Lietuvos valsčiai“, skiriamą Lietuvos tūkstantmečiui, minėtam 2009-aisiais, Lietuvos valstybės susikūrimo 750 metų jubiliejui (1253–2003) ir Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui (1918–2018). Kartu monografijos dedikuojamos kitoms reikšmingoms valstybės, jos miestų ir miestelių bei kitų svarbių šalies istorinių įvykių sukaktims.

Serijos pavadinimas pasirinktas neatsitiktinai – XIX a. viduryje susiformavę valsčiai iki jų panaikinimo 1950 m. buvo mažiausi ir palyginti stabilūs administraciniai-teritoriniai vienetai, jungę tapačios etninės kultūros žmones, valsčių ribos paprastai atitiko ir parapijų bendruomenių ar šnektų ribas.

Remdamiesi žmonių atsiminimais, lokalinių tyrimų ekspedicijų bei archyvų duomenimis, mokslo studijomis, kitais rašytiniais šaltiniais bei medžiaga, kiekvieną serijos knygą rašo dideli – iki 120 autorių kolektyvai: žinomi Lietuvos istorikai, archeologai, etnologai, tautosakininkai, kalbininkai, sociologai, geologai, geografai, biologai, taip pat kraštotyrininkai, kraštiečiai, kiti autoriai. Iš viso serijai jau yra rašę per 3 000 autorių, iš jų daugiau kaip 380 turi mokslo vardus, 1 593 autorių straipsnius parašė jau išleistoms monografijoms (žr. *www.versme.lt*).

„Lietuvos valsčių“ serija – tai daugiatomis vienodos struktūros leidinys apie Lietuvos miestus ir miestelius, kaimus ir vienkiemius, apie jų ir jų apylinkių kraštovaizdžio raidą bei istoriją nuo seniausių priešistorinių laikų iki mūsų dienų, kovas už Nepriklausomybę, apie tradicinę kultūrą, verslus, kalendorinius ir šeimos papročius, papročių teisę, liaudies išmintį, bažnyčias, įžymius žmones, tarmių ir vietos šnektų ypatumus, tautosaką, tautines mažumas, jų papročius ir kt.

„Šeduva“ – 30-oji „Lietuvos valsčių“ serijos monografija, skiriama Šeduvos 460-osioms metinėms (1 388 p., 2016). Anksčiau išleistos: „Žagarė“ (1-oji serijos monografija; dedikuota Žagarės 800 m. jubiliejui, 912 p., 1998), „Obeliai. Kriaunos“ (2-oji; Obelių 480 m. sukakčiai, 864 p., 1998; 2-oji laida – Obelių ir Kriaunų 500 m. jubiliejui, 1224 p., 2009), „Plateliai“ (3-ioji; Platelių 550 m. jubiliejui, 800 p., 1999), „Žiobiškis“ (4-oji; Žiobiškio parapijos 200 m. jubiliejui, 1024 p., 2000), „Širvintos“ (5-oji; Širvintų 525 m. sukakčiai, 776 p., 2000), „Lygumai. Stačiūnai“

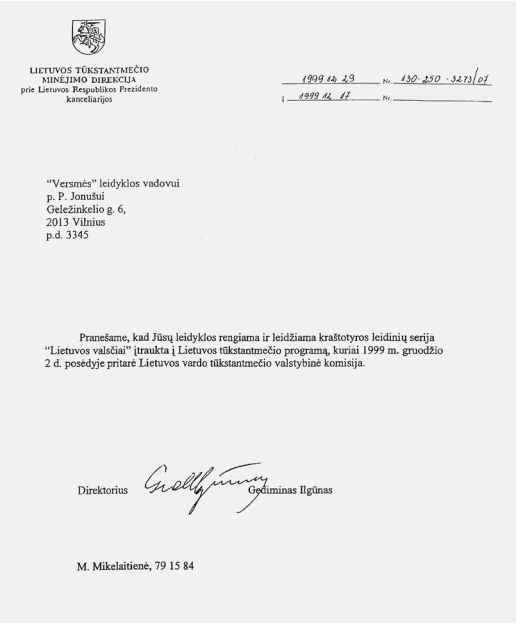

LIETUVOS TŪKSTANTMEČIO MINĖJIMO DIREKCIJA
prie Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos

1999 12 29 Nr. 130-250-3273/99
1999 12 27 Nr.

"Versmės" leidyklos vadovui
p. P. Jonušui
Geležinkelio g. 6,
2013 Vilnius
p.d. 3345

Pranešame, kad Jūsų leidyklos rengiama ir leidžiama kraštotyros leidinių serija "Lietuvos valsčiai" įtraukta į Lietuvos tūkstantmečio programą, kuriai 1999 m. gruodžio 2 d. posėdyje pritarė Lietuvos vardo tūkstantmečio valstybinė komisija.

Direktorius Gediminas Ilgūnas

M. Mikelaitienė, 79 15 84

„Lietuvos valsčių“ serija buvo įtraukta į Lietuvos tūkstantmečio programą, kuriai 1999 m. gruodžio 2 d. pritarė Lietuvos vardo tūkstantmečio valstybinė komisija

(6-oji; Stačiūnų parapijos 90-mečiui, 896 p., 2001), „Veliuona“ (7-oji; Magdeburgo teisių suteikimo Veliuonai 500 m. jubiliejui, 1176 p., 2001), „Raguva“ (8-oji; Raguvos 500 m. jubiliejui, 1128 p., 2001), „Seredžius“ (9-oji; Seredžiaus 710 m. sukakčiai, 1238 p., 2003), „Kvėdarna“ (10-oji; Kvėdarnos 675 m. sukakčiai, 1160 p., 2004), „Papilė“ (11-oji; Papilės 665 m. sukakčiai, I dalis – 1082 p., 2004, II, III dalys – 752 p., 2006), „Tauragnai“ (12-oji; Tauragnų 750 m. jubiliejui, 1364 p., 2005), „Musninkai. Kernavė. Čiobiškis“ (13-oji; Musninkų 445 m., Kernavės 725 m., Čiobiškio 475 m. sukaktims, 1304 p., 2005), „Laukuva“ (14-oji; Laukuvos 750 m. jubiliejui, 1874 p., I dalis – 924 p., 2005, II dalis – 950 p., 2008), „Gelvonai“ (15-oji; Gelvonų 625 m. sukakčiai, 1384 p., 2009), „Baisogala“ (16-oji; Baisogalos 470 m. sukakčiai, 1056 p., 2009), „Gruzdžiai“ (17-oji; Gruzdžių 375 m. sukakčiai, 2304 p., I dalis – 1000 p., 2009, II dalis – 1304 p., 2010), „Endriejavas“ (18-oji; Endriejavo 230 m. sukakčiai, 1412 p., 2010), „Vepriai“ (19-oji; Veprių 625 m. sukakčiai, 1320 p., 2010),

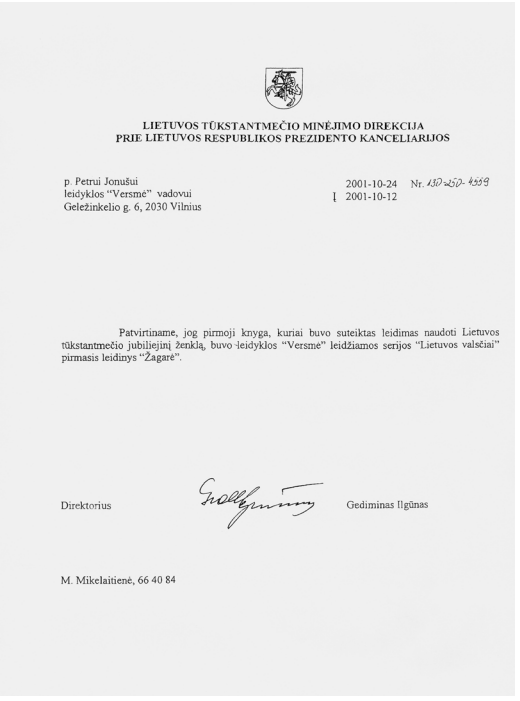

LIETUVOS TŪKSTANTMEČIO MINĖJIMO DIREKCIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO KANCELIARIJOS

p. Petrui Jonušui
leidyklos "Versmė" vadovui
Geležinkelio g. 6, 2030 Vilnius

2001-10-24 Nr. 430-250-4559
Į 2001-10-12

Patvirtiname, jog pirmoji knyga, kuriai buvo suteiktas leidimas naudoti Lietuvos tūkstantmečio jubiliejinį ženklą, buvo leidyklos "Versmė" leidžiamos serijos "Lietuvos valsčiai" pirmasis leidinys "Žagarė".

Direktorius Gediminas Ilgūnas

M. Mikelaitienė, 66 40 84

1998 m. pasirodžiusi 1-oji „Lietuvos valsčių“ serijos monografija „Žagarė“ kartu yra ir 1-asis leidinys Lietuvoje, išleistas su Lietuvos tūkstantmečio sukakties minėjimo jubiliejiniu ženklu

Prasmingiausią žagariečių dovaną – monografiją „Žagarė“ – garbingiausiam Žagarės 800 metų jubiliejaus iškilmių svečiui Lietuvos Respublikos Prezidentui Valdui Adamkui įteikia viena knygos sudarytojų ir autorių žagarietė mokytoja Romualda Vaitkienė. Žagarė. 1998 m. birželio 27 d. Džojos Gundos Barysaitės nuotr.

Praėjus 12 metų po pirmosios pažinties su 1-ąja „Lietuvos valsčių“ serijos „Žagarės“ monografija, 11-ojoje tarptautinėje Vilniaus knygų mugėje Prezidentui Valdui Adamkui (nuotr. centre) „Versmės“ leidyklos vadovas Petras Jonušas (nuotr. dešinėje) pristatė 18-ąją serijos monografiją „Endriejavas“, kurioje Prezidentą sudomino straipsnis, iliustruotas jo jaunystės nuotrauka. Savo nuostabos negalėjo nuslėpti ir kartu su Prezidentu leidyklos stendą aplankęs Parodų ir kongresų centro „LITEXPO“, kuriame vyko knygų mugė, generalinis direktorius Aloyzas Tarvydas, kilęs iš Užpalių. 2011 m. vasario 17 d. Stanislovo Balčiūno nuotr.

Pasibaigus 10-osios tarptautinės Vilniaus knygų mugės metu vykusiam „Lietuvos valsčių“ serijos 15 metų sukakties minėjimo ir naujausių 2009-aisiais išleistų monografijų pristatymo renginiui, skirtam, kaip ir pati serija, tais pačiais metais minėtam Lietuvos tūkstantmečiui, „Tautišką giesmę“ kartu su visa sale gieda renginio pranešėjai (iš kairės) „Gelvonų“ monografijos sudarytoja Vida Girininkienė, „Gruzdžių“ sud. Damijonas Šniukas, „Obelių. Kriaunų“ sud. Venantas Mačiekus, „Baisogalos“ sud. dr. Jonas Linkevičius, Lietuvos heraldikos komisijos narys, dailininkas Arvydas Každailis, Baisogalos seniūnas Romas Kalvaitis, „Versmės“ leidyklos vadovas Petras Jonušas, sociologas prof. Romualdas Grigas, Lietuvos nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos Leidinių komplektavimo skyriaus vedėjas Vytautas Gocentas, Kovo 11-osios Akto signataras Romualdas Ozolas, Lietuvos heraldikos komisijos pirmininkas dr. Edmundas Rimša. 2010 m. vasario 19 d. Klaudijaus Driskiaus nuotr.

„Žeimelis“ (20-oji; Žeimelio 510 m. sukakčiai, 1796 p., I dalis – 888 p., II dalis – 908 p., 2010), „Lietuvos lokaliniai tyrimai“ (21-oji; I dalis – 2000–2002 m. mokslo darbai, 1 082 p., 2011), „Panemunėlis“ (22-oji; Panemunėlio 240 m. sukakčiai, 1683 p., I dalis – 858 p., II dalis – 825 p., 2011), „Gelgaudiškis“ (23-ioji; Gelgaudiškio 500 m. jubiliejui, 1808 p., I dalis – 900 p., II dalis – 908 p., 2011), „Juodupė. Onuškis“ (24-oji; Onuškio 510 m. sukakčiai bei Juodupės 100 m. jubiliejui, 1832 p., I d. – 912 p., II d. – 920 p., 2012), „Sintautai“ (26-oji; 2912 p., I d. – 1 448 p., II d. – 1 464 p., 2013), „Užpaliai“ (27-oji; Užpalių 375 m. sukakčiai, 2372 p., I d. – 1160 p., II d. – 1 212 p., 2013), „Pašvitinys“ (28-oji; Pašvitinio 375 m. sukakčiai, 1 540 p., 2014), „Daujėnai“ (29-oji; Daujėnų 460 m. sukakčiai, 1 396 p., 2015). Išleidus „Šeduvos“ monografiją, „Lietuvos valsčių“ seriją kartu su serijoje nenumeruota, dar plonais viršeliais išleista įžangine knyga „Sintautai. Žvirgždaičiai“ (430 p., 1996) sudaro 30 monografijų, kurių bendra apimtis 41 tomas, 43 292 puslapiai.

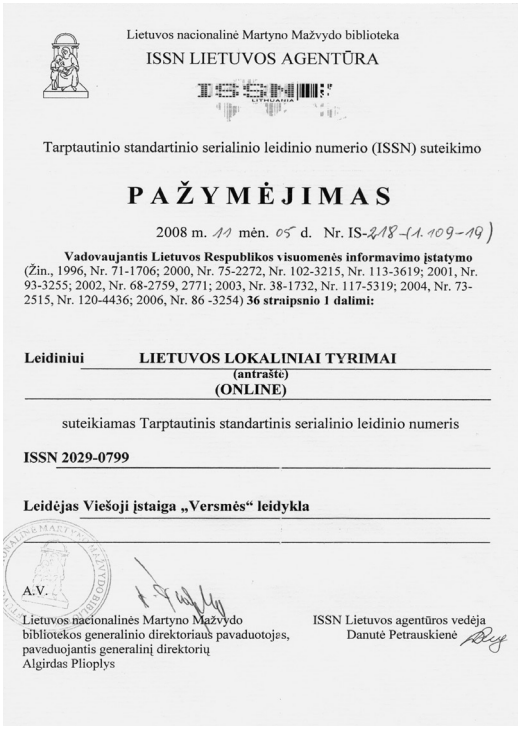

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka
ISSN LIETUVOS AGENTŪRA

Tarptautinio standartinio serialinio leidinio numerio (ISSN) suteikimo

PAŽYMĖJIMAS

2008 m. 11 mėn. 05 d. Nr. IS-218-(1.109-19)

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo (Žin., 1996, Nr. 71-1706; 2000, Nr. 75-2272, Nr. 102-3215, Nr. 113-3619; 2001, Nr. 93-3255; 2002, Nr. 68-2759, 2771; 2003, Nr. 38-1732, Nr. 117-5319; 2004, Nr. 73-2515, Nr. 120-4436; 2006, Nr. 86 -3254) **36 straipsnio 1 dalimi:**

Leidiniui **LIETUVOS LOKALINIAI TYRIMAI**
(antraštė)
(ONLINE)

suteikiamas Tarptautinis standartinis serialinio leidinio numeris

ISSN 2029-0799

Leidėjas Viešoji įstaiga „Versmės“ leidykla

A.V.

Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos generalinio direktoriaus pavaduotojas, pavaduojantis generalinį direktorių
Algirdas Plioplys

ISSN Lietuvos agentūros vedėja
Danutė Petrauskienė

„Lietuvos valsčių“ serijai parašyti moksliniai straipsniai, įvertinti Lietuvos lokalinių tyrimų mokslo darbų komisijos, pirmiausia paskelbiami periodinio elektroninio serijinio leidinio „Lietuvos lokaliniai tyrimai“, ISSN 2029–0799, interneto svetainėje www.llt.lt

Prasminga Lietuvos pirmojo rašytinio paminėjimo istorijos šaltiniuose tūkstantmetį, Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį, kitas svarbiausias šalies istorijos sukaktis sieti su kiek kuklesniais jos miestų ir miestelių jubiliejais ir šias tradiciškai irgi su jų pirmuoju rašytiniu paminėjimu siejamas sukaktis įprasminti taip pat rašytiniu žodžiu – knyga.

Lietuvoje būta daugiau kaip 400 valsčių, kurių vietoje įkurtų dabartinių seniūnijų yra apie tris šimtus. Vildamiesi, kad užteks jėgų nors apie dalį jų išleisti knygas, nuoširdžiai dėkojame savo kraštų serijos monografijas jau išleidusiems gimtinės puoselėtojams ir maloniai kviečiame kultūros ir kitas įstaigas, rajonų savivaldybes, seniūnijas, aktyvius kraštiečius, kraštotyrininkus, valstybininkus, kultūrininkus, rėmėjus, visus rašančiuosius susikaupti ties dar neįveiktais darbais ir neatidėliojant telktis į Lietuvos istorijos ir tradicinės kultūros šimtatomės „Lietuvos valsčių“ serijos kūrėjų – autorių, rengėjų, leidėjų ir rėmėjų – būrį. Laukia ne vieną dešimtmetį truksiantis didelis prasmingas darbas.

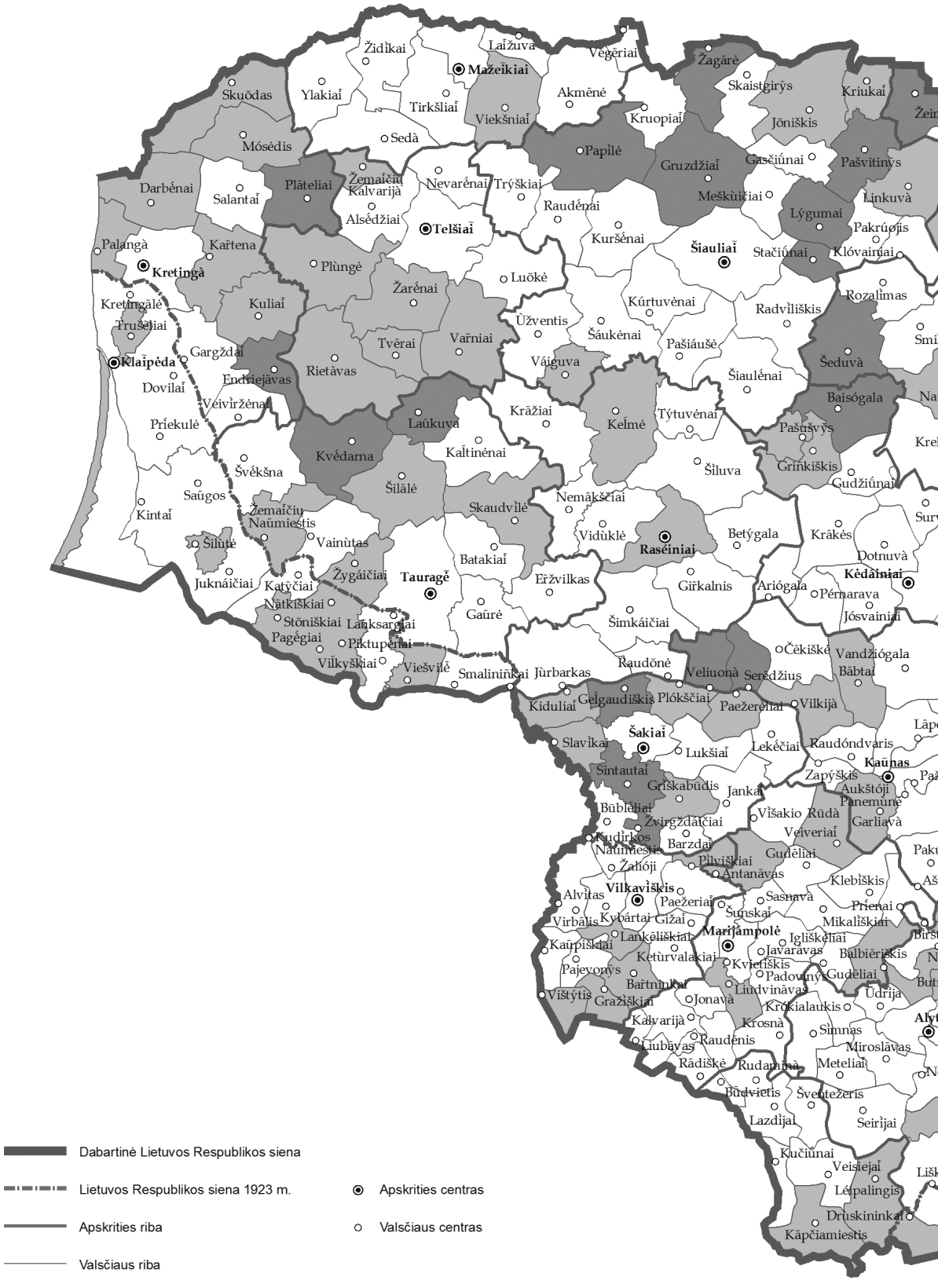
Židìkai
Laĩžuva
Mažeĩkiai
Vėgėriai
Žagãrė
Skaistgirỹs
Kriukaĩ
Skuõdas
Ylakiaĩ
Tirkšliaĩ
Akmėnė
Kruopiaĩ
Jõniškis
Mósėdis
Sedà
Viekšniaĩ
Papìlė
Gruzdžiaĩ
Gaščiūnai
Pašvitinỹs
Darbėnai
Salantaĩ
Plãteliai
Žemaĩčių Kalvarijà
Nevarėnai
Trỹškiai
Meškùičiai
Linkuvà
Alsėdžiai
Telšiaĩ
Raudėnai
Lýgumai
Pakrúojis
Palangà
Kartena
Kuršėnai
Šiauliaĩ
Stačiūnai
Klóvainiai
Kretingà
Plùngė
Luõkė
Kretingãlė
Kuliaĩ
Žarėnai
Kùrtuvėnai
Radvìliškis
Rozalimas
Trušẽliai
Ùžventis
Šáukėnai
Pašiáušė
Gargždaĩ
Tvėrai
Varniai
Šeduvà
Klaĩpėda
Rietãvas
Váiguva
Šiaulėnai
Endriejavas
Dovilaĩ
Veivìržėnai
Baisógala
Krãžiai
Týtuvėnai
Príekulė
Laũkuva
Kelmė
Pašušvỹs
Kvėdarna
Kaĩtinėnai
Šiluva
Grinkiškis
Švėkšna
Šilãlė
Gudžiūnai
Saũgos
Nemãkščiai
Kintaĩ
Žemaĩčių Naumiẽstis
Skaudvìlė
Vidùklė
Raseĩniai
Betýgala
Krãkės
Šilùtė
Vainùtas
Batakiaĩ
Dotnuvà
Kėdaĩniai
Juknáičiai
Katyčiai
Žygáičiai
Tauragė
Eržvilkas
Girkalnis
Ariógala
Pėmarava
Nãtkiškiai
Gaũrė
Jósvainiai
Stõniškiai
Laũksargiai
Šimkáičiai
Pagėgiai
Piktupėnai
Čėkiškė
Vandžiógala
Viĩkyškiai
Viešvilė
Smalininkai
Jùrbarkas
Raudõnė
Veliuonà
Seredžius
Bãbtai
Kiduliai
Geĩgaudiškis
Plókščiai
Paežerėliai
Vilkijà
Šakiaĩ
Slavìkai
Lukšiaĩ
Lekėčiai
Raudóndvaris
Kaũnas
Sintautai
Zapýškis
Griškabūdis
Janka
Aukštóji Panemunė
Būblėliai
Višakio Rūdà
Garliavà
Žvirgždãičiai
Veiveriai
Kudirkos Naumiestis
Barzdaĩ
Gudėliai
Žalióji
Pilviškiai
Antanãvas
Klebiškis
Vilkaviškis
Alvitas
Paežeriai
Sasnavà
Virbãlis
Kybártai
Gižai
Šunskaĩ
Prienai
Mikališkiai
Marijampolė
Lankėliškiai
Igliškėliai
Kaũpiškiai
Javaravas
Balbieriškis
Ketùrvalakiai
Kvietiškis
Pajevonỹs
Padovinỹs
Gudėliai
Bartninkai
Liudvinãvas
Vištytis
Gražiškiai
Jonavà
Krõkialaukis
Kalvarijà
Krosnà
Simnas
Raudėnis
Liubãvas
Miroslãvas
Rãdiškė
Rudaminà
Meteliaĩ
Būdvietis
Šventežeris
Lazdijaĩ
Seirijai
Kučiūnai
Veisiejaĩ
Lėpalingis
Druskininkai
Kãpčiamiestis
Dabartinė Lietuvos Respublikos siena
Lietuvos Respublikos siena 1923 m.
Apskrities riba
Valsčiaus riba
Apskrities centras
Valsčiaus centras

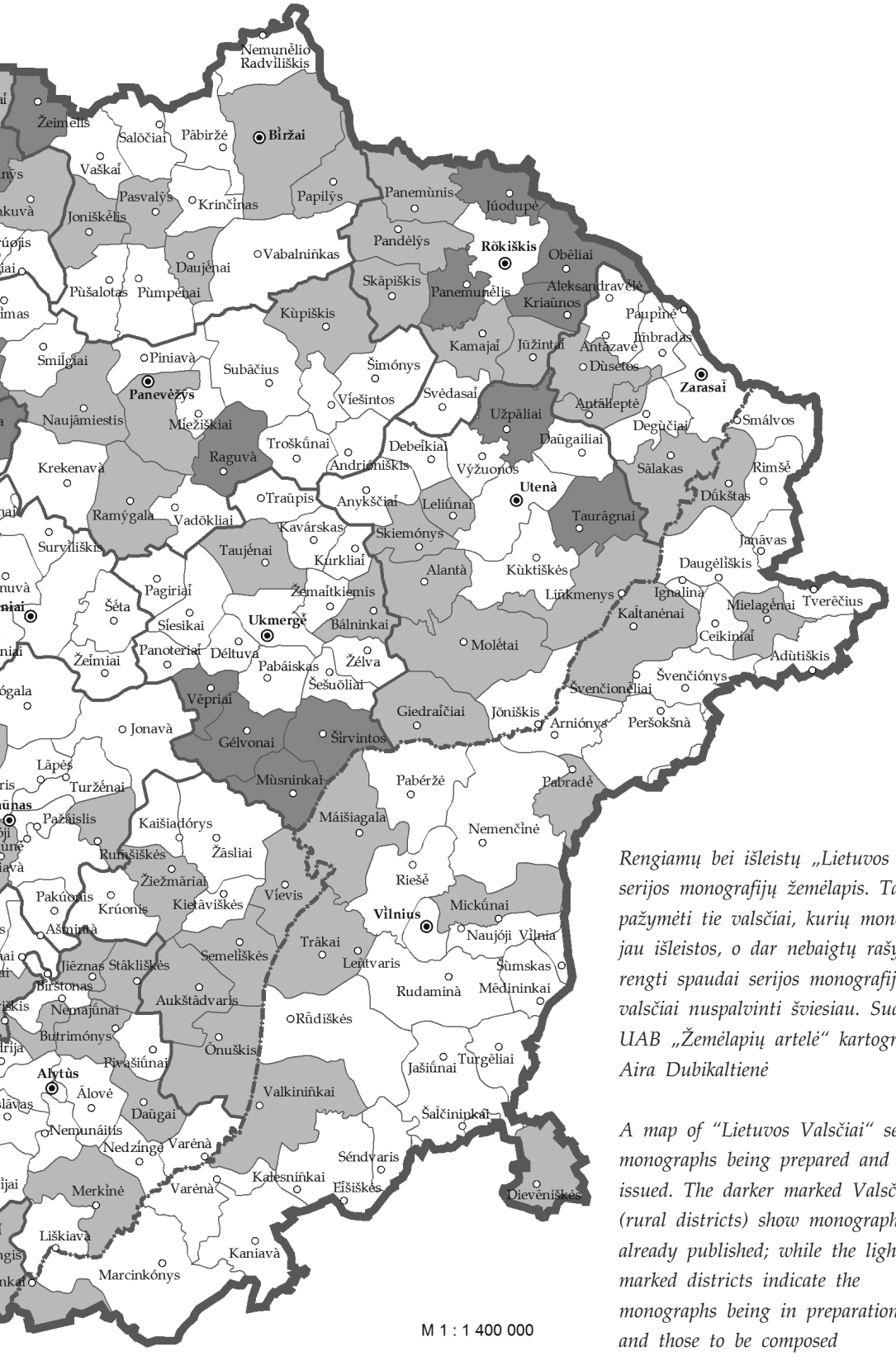

Rengiamų bei išleistų „Lietuvos valsčių“ serijos monografijų žemėlapis. Tamsiau pažymėti tie valsčiai, kurių monografijos jau išleistos, o dar nebaigtų rašyti ir rengti spaudai serijos monografijų valsčiai nuspalvinti šviesiau. Sudarė UAB „Žemėlapių artelė“ kartografė Aira Dubikaltienė

A map of “Lietuvos Valsčiai“ series monographs being prepared and those issued. The darker marked Valsčiai (rural districts) show monographs already published; while the lighter marked districts indicate the monographs being in preparation and those to be composed